

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Till dig som är 15–19 år - Information och samtycke

*Möjligheter och utmaningar med digital online-undervisning för barn med hörselnedsättning:
Vad kan vi lära oss av erfarenheterna från covid-19-pandemin i tre nordiska länder?*

Hej!

Vi vänder oss till dig som är 15–19 år, både med och utan någon form av hörselnedsättning. Vi vill fråga om du och din förälder vill vara med i ett forskningsprojekt? Om ni väljer att vara med så kommer vi att samla in information från er båda genom varsin enkät där ni var för sig får svara på ett antal frågor. Med det här brevet vill vi berätta om projektet och vad det innebär att vara med. Du får gärna dela den här informationen med en förälder, så kan de ta ställning till om de också vill vara med.

Vad handlar forskningsprojektet om och varför gör vi det här?

Digital undervisning fick en allt större roll under och efter covid-19-pandemin. Enkäten som ni kan svara på är en del av ett forskningsprojekt där vi vill undersöka vilka möjligheter och utmaningar det finns med digital undervisning i skolan beroende av ens hörsel. Vi vill även undersöka hur digital undervisning hänger ihop med hur det går i skolan, hur man mår och hur det sociala livet ser ut.

När skolorna stängde ned så behövde elever och lärare snabbt ställa om lektionerna till mer digitala lösningar. Undervisning online är ett sådant sätt. De nordiska länderna har gjort lite olika där vissa hade mycket undervisning online, och andra lite. I dagsläget har de flesta skolor i Sverige gått tillbaka till att enbart ha lektioner i skolan, men det verkar som att digitala lösningar i skolan har fått en större plats efter pandemin, inte minst i framtida utbildning och även arbetslivet där exempelvis zoom- och teamsmöten hör till vanligheterna.

Äldre barn och ungdomar med olika grader av hörselnedsättning påverkas på olika sätt, och utan att kunna prata ansikte mot ansikte så riskerar man att mötas av vissa svårigheter. Vi tycker att det är viktigt att börja titta på hur en allt större digital förändring i samhället med

mer digitaliserad kommunikation kommer påverka de med hörselnedsättningar, både positivt och negativt. Det är också viktigt för att kunna ge stöd åt både de som bestämmer hur det ska vara i skolan, och för de som arbetar i skolan med att skapa bättre villkor för en bra, fungerande och inkluderande skolgång när man har en hörselnedsättning.

I projektet vänder vi oss till äldre barn och ungdomar från hela Sverige som är 13 - 19 år gamla, som går i högstadiet eller gymnasiet både med någon form av uni- eller bilateral hörselsättning samt utan, och deras föräldrar. Vi försöker nu nå er via hörselmottagningar inom vården, skolor, specialpedagoger, intresseorganisationer och Statens personadressregister, där man har blivit slumpmässigt utvald. Vi har inte på förhand någon information om vem eller vilka som kan tänkas vilja vara med.

Vilka är vi som gör forskningen?

Vi som gör forskningen i Sverige är dr. Marek Meristo och doktorand Sara Szepanski. Vi jobbar som forskare på Psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet och har studerat barn och ungdomars utveckling i många år. Studien är även en del av ett nordiskt forskningsprojekt där vi arbetar med dr. Nina Jakhelln Laugen vid NTNU (Norges teknisk-naturvetenskapelige universitet) i Norge och prof. Kerttu Huttunen vid Uleåborgs universitet i Finland.

Hur går studien till?

Om ni väljer att vara med så kommer du och föräldern få varsin personlig länk som leder er till enkäterna som finns online. Om ni hellre vill få enkäterna skickade till er i pappersformat så går det också bra. Det tar ca 25 minuter att svara på frågorna och det räcker att en förälder svarar på frågorna.

Frågorna i enkäten till dig som ungdom kommer handla om den digitala miljön i skolan och hur du upplever det. Vi kommer även ställa några frågor om upplevelser av mobbning, dina styrkor och svagheter samt hur du mår i vardagen. Att ta upp den här typen av frågor är vanligt i forskning om hörsel, då man ofta ställs inför större utmaningar i sociala sammanhang om man hör sämre.

Frågorna i enkäten till din förälder handlar om din hörsel, ditt språk, vilka språk som finns i din omgivning och vilka förutsättningar du har för att klara dig i skolan. Det är även frågor om hur kommunikationen med andra funkar och hur din förälder upplever att du mår i vardagen. Den här typen av frågor ingår ofta i forskning om just hörsel.

Efter att man har avslutat enkäten kan man vara med i en utlottning av så kallade superpresentkort (4 x 1000 kr) – som tack för att man tog sig tid att hjälpa oss med vår forskning. Om man vill vara med i utlottningen så får man fylla i sina kontaktuppgifter på nytt, då ni deltagare har avidentifierats i själva enkäten. Det innebär att den personliga information ni har angett har ersatts med en pseudonym (en kod) och kan ej identifieras av någon förutom de med behörighet att hantera den typ av data i projektet. Efter att enkätstudien är klar så kommer vi göra en randomiserad lottning. Vi kommer även fråga om vi får lov att kontakta er igen om vi gör en uppföljningsstudie.

Finns det några risker med att vara med?

En del kan tycka att det är känsligt att svara på frågor som handlar om hur man har det och hur man mår i vardagen, och vad man är mer eller mindre bra på i sociala sammanhang. Om en fråga upplevs som obekvämt så har du rätt att låta bli att svara på frågan och du kan närsomhelst avbryta din medverkan, utan att berätta varför. Vi som ansvarar för projektet har arbetat i flera studier med barn och ungdomar och är vana vid att möta frågor som kan dyka upp. Om du eller din förälder har funderingar om undersökningen får ni gärna vända dig till oss.

Finns det några fördelar med att vara med?

Det innebär inte några direkta fördelar med att vara med i projektet. Däremot kan de svar som ni ger hjälpa oss forskare att förstå mer om vad som är viktigt att tänka på för att undervisning ska fungera på ett bra sätt för personer med hörselnedsättningar.

Vad händer med dina uppgifter?

I början så samlar vi in de personuppgifter (som exempelvis namn, mejl och telefonnummer) ni uppger eller redan har uppgett i intresseanmälan för att kunna skicka ut information- och samtyckesbrev, personliga länkar till enkäten, och för att kunna veta vilken förälder och vilken ungdom som hör ihop. I själva enkäten kommer vi samla in och spara den information du och din förälder lämnar där. Vi har strikta säkerhetsregler för att ni ska känna er trygga. Så fort ni har svarat på enkäterna så kommer informationen att lagras säkert på Göteborgs universitet. Ingen annan än vi som jobbar med studien kommer att kunna se era svar. Forskningsmaterialet förvaras så att ingen som inte får kommer kunna ta del av det. Data sparas i minst 10 år efter att projektet slutredovisats för att möjliggöra granskning. Eventuell gallring av forskningsdata sker därefter utifrån bestämmelserna i Arkivlag (1990:782). Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifterna är enligt EU:s dataskyddsförordning, se artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning, att forskning som utförs av statliga universitet och högskolor och andra myndigheter normalt är en uppgift av allmänt intresse.

Hur hanterar vi frågor om etik?

Att vara med i undersökningen är frivilligt och man kan när som helst avbryta att vara med. Äldre barn och ungdomar över 15 år behöver inte ha en förälders godkännande för att vara med. Det är bara vi som arbetar med projektet som hanterar svaren från enkäterna. När vi visar resultaten från undersökningen så kommer det inte att gå att identifiera enskilda personer.

Vem är ansvarig och till vem kan du vända dig om du har frågor?

Den som är ansvarig för studien och för personuppgifterna (det kallas Forskningshuvudman) är Göteborgs universitet. Ansökan är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är **2022-05858-01**. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i projektet, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Rätten till radering och till begränsning av behandling av personuppgifter gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen. Kontaktperson är docent Marek Meristo (marek.meristo@psy.gu.se, 031-786 16 44). Kontaktuppgifter till dataskyddsbud vid Göteborgs universitet är dataskydd@gu.se. Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Om du eller en förälder har frågor om forskningsprojektet får ni gärna höra av er till Sara Szepanski som är den i projektet som kommer vara ansvarig för att samla in enkäterna.

Sara Szepanski, doktorand
Göteborgs universitet, Psykologiska institutionen
Haraldsgatan 1
413 14, Göteborg
sara.szepanski@psy.gu.se
031-7866771

Önskar du att komma i kontakt med ansvarig forskare för projektet så är det Marek Meristo.

Marek Meristo, docent
Göteborgs universitet, Psykologiska institutionen
Haraldsgatan 1
413 14, Göteborg
Marek.meristo@psy.gu.se

Genom att ge ditt samtycke bekräftar du att:

Jag har fått information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den här informationen.